

- Administration For the Federal Accounting Standards Advisory Board, April 2014. URL: <https://www.napawash.org/studies/academy-studies/financial-and-related-information-for-decision-making-enhancing-management> (22.03.2019). [In English].
9. Blessing A., Onoja E. (2015). The role of financial statements on investment decision making: a case of united bank for Africa PLC (2004–2013). *European Journal of Business, Economics and Accountancy*. Vol. 3. No. 2. Pp.12–37. [In English].
  10. Sherstiuk O. L. (2016). Zmist ta pryroda potreb korystuvachiv finansovoi informatsii. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu*. [The content and nature of the needs of users of financial information]. Seriya: Ekonomichni nauky No. 3. Pp. 39–45. [In Ukrainian].
  11. Bardash S. V., Sherstiuk O. L. (2017). Identyfikatsiia chynnykiv, shcho vplyvaiut na riven audytorskoho ryzyku [Identification of factors influencing the level of audit risk] *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka»*. Seriya«Ekonomichni nauky». No. 2. P. 54–60. [In Ukrainian].
  12. Bardash S. V. (2016). Ontolohiia multyvariantnosti teorii bukhhalterskoho obliku. [Ontology of Multivariate Theory of Accounting] *Oblik i finansy*. No. 4. Pp. 8–15. [In Ukrainian].
  13. Sokil O. H. (2018). Teoretyko-metodolohichni zasady bukhhalterskoho obliku staloho rozvytku silskohospodarskykh pidpriemstv : monohrafiia. [Theoretical and methodological principles of accounting of sustainable development of agricultural enterprises: monograph]. Melitopol : TOV «Kolor Prynt». [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.04.2019 р.

УДК 657.15:005.934

Маркус Ольга,
кандидат економічних наук, доцент,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки,
кафедра обліку і аудиту,
м. Луцьк; ORCID ID 0000-0002-6147-888X,
e-mail: oreola9@ukr.net
<https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-02-121-128>

ОБЛІКОВА ІДЕНТИФІКАЦІЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У ФОРМУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті проведено теоретичне узагальнення впливу нематеріальних активів на економічну безпеку підприємства. Розглянуто такі економічні поняття як «нематеріальні активи» та «економічна безпека підприємства». Досліджено переваги і недоліки основних підходів до ідентифікації та класифікації нематеріальних активів підприємства. Визначено основи облікової ідентифікації нематеріальних активів, як частини інтелектуального капіталу підприємства. Удосконалено обліково-інформаційне забезпечення окремих структурних елементів інтелектуального капіталу, що може бути використане для розвитку людських та структурних ресурсів підприємства в довгостроковій перспективі та для надання повної інформації про витрати на розвиток людського капіталу, що є особливо важливим для тих підприємств, в діяльності яких знання та компетенція персоналу відіграють вирішальне значення та визначають успішність їх діяльності.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, нематеріальні активи, інтелектуальний капітал, людський капітал, структурний капітал, ринковий капітал, облікова ідентифікація нематеріальних активів.

Маркус Ольга,
кандидат экономических наук, доцент,
Восточноєвропейский национальный университет,
имени Леси Украинской,
кафедра учета и аудита,
г. Луцк; ORCID ID 0000-0002-6147-888X,
e-mail: oreola9@ukr.net

УЧЕТНАЯ ИДЕНТИФИКАЦИЯ НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ В ФОРМИРОВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье проведено теоретическое обобщение влияния нематериальных активов на экономическую безопасность предприятия. Рассмотрены такие экономические понятия как «нематериальные активы» и «экономическая безопасность предприятия». Исследованы преимущества и недостатки основных подходов к идентификации и классификации нематериальных активов. Определены основы учетной идентификации нематериальных активов, как части интеллектуального капитала предприятия. Усовершенствована учетно-информационное обеспечение отдельных структурных элементов интеллектуального капитала, может быть использовано для развития человеческих и структурных ресурсов предприятия в долгосрочной перспективе и для предоставления полной информации о расходах на развитие человеческого капитала, что особенно важно для тех предприятий, в деятельности которых знания и компетенция персонала играют решающее значение и определяют успешность их деятельности.

Ключевые слова: экономическая безопасность предприятия, нематериальные активы, интеллектуальный капитал, человеческий капитал, структурный капитал, рыночный капитал, учетная идентификация нематериальных активов.

Markus Olga,
PhD in Economics, Associate Professor,
Lesya Ukrainka Eastern European National University,
Department of Accounting and Auditing,
Lutsk; ORCID ID 0000-0002-6147-888X,
e-mail: oreola9@ukr.net

THE ACCOUNTING IDENTIFICATION OF INTANGIBLE ASSETS IN FORMATION OF ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE

The article gives a theoretical generalization of the influence of intangible assets on the economic security of the enterprise. The following economic notions are considered as "intangible assets" and "economic safety of the enterprise".

As a result of the conducted scientific research, the following definition of the essence of the concept was formulated: the economic security of the enterprise - is such an existing financial and economic state of the assets of the enterprise, which guarantees their protection, the possibility of the most effective use, sustainable growth of their value.

The actual definition of the intangible assets of the enterprise as a part of the intellectual capital properly identified, recorded and can be used to profit, the formation of long-term competitive advantages and increase the market value of the enterprise.

The advantages and disadvantages of the main approaches to the identification and classification of intangible assets of the enterprise are explored.

The bases of accounting identification of intangible assets as part of the intellectual capital of the enterprise are determined.

Improved accounting and information provision of certain structural elements of intellectual capital that can be used to develop the human and structural resources of the enterprise in the long run and to provide full information on the costs of human capital development, which is especially important for those enterprises in whose activities knowledge and the competence of the personnel play a crucial role and determine the success of their activities.

At the same time, the proper accounting and information provision of the formation and use of intellectual capital helps to understand how the enterprise will achieve its goals; displaying in the financial statements information about the results of the formation and use of intellectual capital, managers bring users to the long-term perspective of the company, that is, the complete accounting and information provision of intellectual capital operations enables the demonstration of the long-term aspect of current activity.

Key words: economic safety of the enterprise, intangible assets, intellectual capital, human capital, structural capital, market capital, accounting identification of intangible assets.

Постановка проблеми. Забезпечення стійкого економічного зростання на рівні підприємства в умовах постійних змін зовнішнього середовища в цілому стає неможливим без досягнення економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Економічна безпека, що будується на економіці знань, дає можливість протистояти розвитку загрозливих ситуацій та стає важливим фактором стійкого економічного зростання підприємства.

Знання та інформація перетворюються у самостійний фактор виробництва; відбуваються зміни у структурі капіталу підприємства – у напрямі зростання частки нематеріальних активів.

Ступінь розвитку прав інтелектуальної власності, інформаційних технологій, створення інтелектуальних продуктів стають вирішальними у питаннях ефективності господарювання підприємства та його економічної безпеки.

Проблема взаємообумовленого зростання частки нематеріальних активів та економічної безпеки підприємства актуалізується в умовах жорстокої переважно цінової конкуренції вітчизняного виробника. Тоді як сучасні тенденції світового ринку свідчать про перехід від цінової конкуренції до нецінової, тобто конкуренції технічного та якісного рівня продукції, яка в довгостроковій перспективі здатна забезпечити стійке економічне зростання.

Таким чином, саме нематеріальні активи виконують роль головного фактору економічної безпеки; стимулюють конкурентоспроможність вітчизняного виробника, за рахунок вдосконалення існуючих технологій, техніки та використання принципово нових наукових досягнень.

Важливістю нематеріальних активів як фактору економічної безпеки підприємства, обґрунтовується необхідність розширення підходу до трактування сутності нематеріальних активів, як частини інтелектуального капіталу, що створить додаткові можливості для ідентифікації та залучення в господарський процес цих активів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні та практичні аспекти ідентифікації та оцінки нематеріальних активів підприємства з різним ступенем повноти розглядалися в працях зарубіжних науковців Р. Рейлі, Р. Швайса, Дж. Хітчнера, Т. Коупленда, К.еСвейбі, Й. Рууса та вітчизняних науковців І. Бігдан, В. Гурко, М.рДишкант, С. Легенчук, М. Манухіної, Я. Устинової.

Дослідженню ролі нематеріальних активів як фактору створенню конкурентних переваг підприємства приділяється значна увага в наукових працях та дослідженнях таких вчених, як Е. Брукінг, В. Глухов, Л. Едвінсон, Б.оЛеонтъев, П. Лернер, М. Мелоун, М. Портер.

Питання впливу нематеріальних активів на вартість підприємства розглядаються в наукових працях таких вчених-економістів як С. Валдайцев, А. Грязнова, Г. Десмонд, А. Козирев, В. Макаров, Г. Мікерін, Д. Фішмен.

Попри вагомий доробок вчених, існує об'єктивна необхідність розробки теоретико-прикладних засад зміцнення економічної безпеки підприємств за рахунок включення такого фактору як – нематеріальні активи.

Постановка завдання.

Метою статті є теоретичне узагальнення впливу нематеріальних активів на економічну безпеку підприємства, дослідження переваг і недоліків основних підходів до ідентифікації та класифікації нематеріальних активів, що використовуються в сучасних умовах та розширення підходу до трактування сутності нематеріальних активів, як частини інтелектуального капіталу.

Виклад основного матеріалу.

Досліджуючи роботи сучасних вчених-економістів, можна виокремити чотири підходи у визначенні сутності «економічна безпека підприємства», це – атрибутивний, який розглядає економічну безпеку як певний стан активів суб'єкта господарювання їх захист та можливість найбільш ефективного використання; функціональний, який зосереджує увагу на ролі економічної безпеки підприємства у забезпеченні його сталого розвитку; структурний, який розглядає сутність економічної безпеки підприємства, як сукупність взаємопов'язаних між собою елементів; процесний, який трактує економічну безпеку як процес захисту та реалізації економічних інтересів стейкхолдерів підприємства [1; 2; 3].

На нашу думку, сутність поняття «економічна безпека підприємства» слід розглядати з позиції атрибутивного підходу. Адже, розглядаючи економічну безпеку як статичне поняття, її можна трактувати як оптимальний стан суб'єкта господарювання та визначити вплив такого фактору як нематеріальні активи.

В результаті проведеного наукового дослідження, нами було сформульовано наступне визначення сутності поняття: економічна безпека підприємства – це такий існуючий фінансово-

господарський стан активів підприємства, за якого гарантується їх захист, можливість найбільш ефективного використання, стійке зростання їх вартості.

Таким чином, аналізуючи формування економічної безпеки підприємства, нам потрібно розглядати не лише класичні ознаки нематеріальних активів, які дає нам «вузьке» бухгалтерське визначення, а й дослідити таке поняття, як «інтелектуальний капітал». Дослідження структури інтелектуального капіталу сформує теоретико-методичну основу, для поступового введення до складу об'єктів бухгалтерського обліку тих нематеріальних активів, які не обліковуються за чинними П(С)БО, а отже і не захищені законодавством, не використовуються як джерело інноваційного розвитку підприємства та не впливають на приріст інших активів.

Базовим визначенням нематеріальних активів є визначення з П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [4], згідно якого для визнання певного нематеріального ресурсу в якості нематеріального активу в обліку, враховуючи критерії визнання активу загалом, необхідно, щоб такий ресурс:

- був контрольований підприємством в результаті минулих подій;
- його використання призводило б до отримання економічних вигод у майбутньому;
- відповідав ознаці немонетарності, тобто неможливості швидкого перетворення на гроші;
- не використовувався для продажу.

Відповідно до МСФЗ 38 (IAS 38) «Нематеріальні активи» [5], актив задовольняє критерій ідентифікованості в контексті визначення нематеріального активу, коли він:

- може бути відокремлений від організації для подальшого продажу, передачі, ліцензування, здачі в оренду або обміну, або в індивідуальному порядку, або разом з відповідним договором, активом або зобов'язанням;

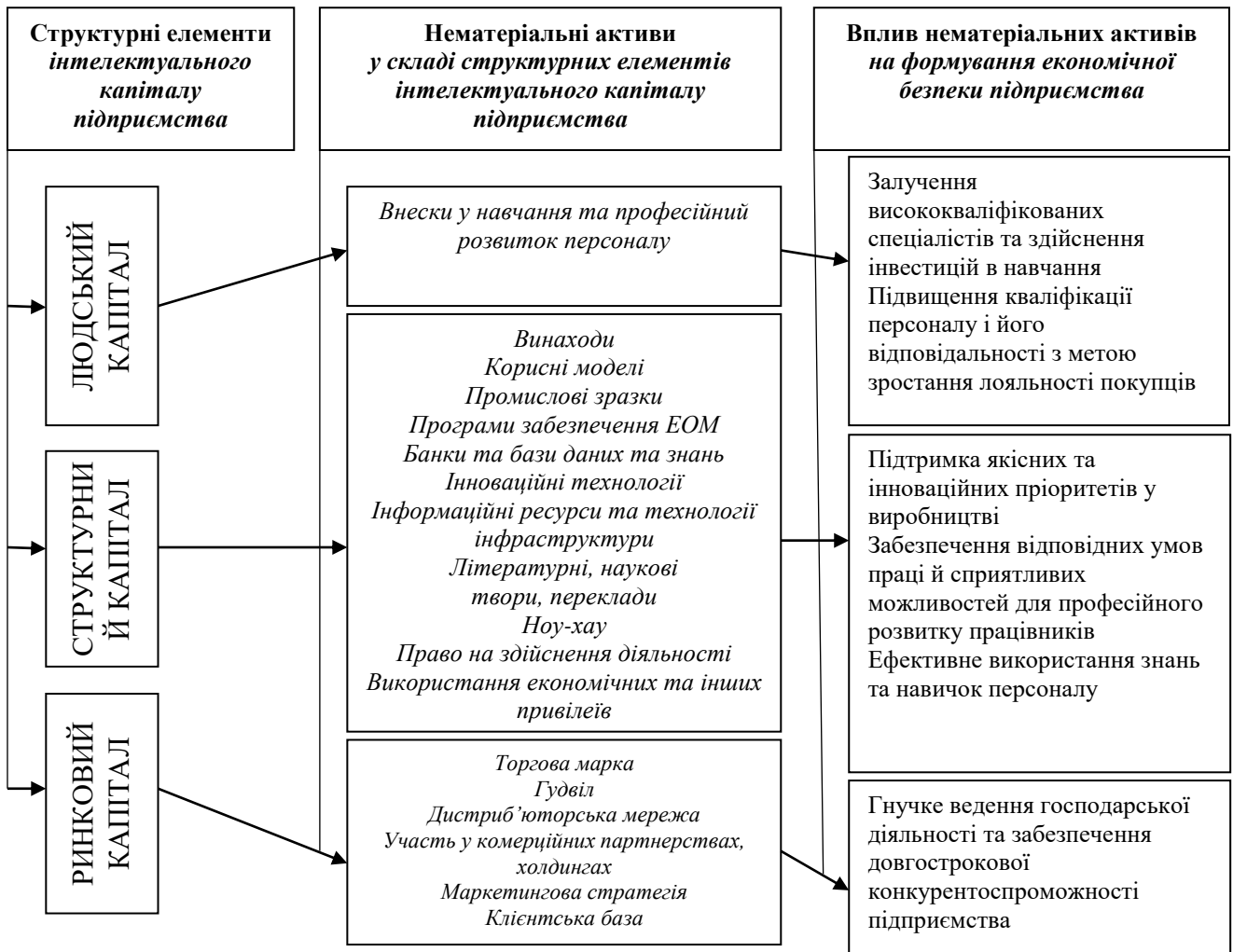
- виникає з договірних або інших юридичних прав незалежно від того, чи ці права передаються або відокремлюються від певної організації або від інших прав і обов'язків.

Таким чином, згідно зі стандартами, нематеріальний актив визнається бухгалтерським активом при дотриманні таких умов: відповідність критеріям ідентифікації, контроль над ресурсом, ймовірність надходження майбутніх економічних вигод, та можливість проведення достовірної оцінки об'єкта. Всі інші складові нематеріальних активів, які не відповідають таким умовам, – відносять до неідентифікованих нематеріальних активів.

Тому постає проблема, що більшість нематеріальних активів не ідентифікуються, а тому не відображаються в обліку. Враховуючи зростання в сучасних умовах важливості інформації та знань, помилковими слід вважати положення бухгалтерських стандартів, які рекомендують оцінювати нематеріальні активи за тими ж правилами, що і матеріальні.

В конкретний момент часу підприємство володіє інтелектуальним капіталом, який на думку таких науковців як Лейф Едвінссон, Майкл Мелуон [6], складається з трьох частин: людського, організаційного (або структурного) та клієнтського капіталу. Подібного наукового підходу у структуризації інтелектуального капіталу дотримуються більшість сучасних дослідників, різняться лише назва структурних елементів: людський (особистий), організаційний (структурний), клієнтський (ринковий, споживчий) капітал [7; 8].

Людський капітал представлений сукупністю інтелектуальних досягнень та досвіду персоналу підприємства. Під структурним капіталом доцільно розуміти різного роду інноваційні технології та інші продукти інтелектуальної діяльності, що створюють необхідні умови праці та визначають продуктивність людського капіталу. Як вже було зазначено, цінність структурного капіталу виявляється тільки у взаємозв'язку з людським капіталом. Оскільки характерними ознаками сучасних підприємств є вузька спеціалізація та комерційна таємниця, питома вага їх структурного капіталу може бути результатом власних досліджень та розробок. Залучення людського та структурного капіталу в господарську діяльність підприємства та їх взаємодія, формує ще один елемент інтелектуального капіталу – ринковий капітал. Це дозволило виділити основні базові (людський і структурний) та цільові (ринковий) елементи інтелектуального капіталу підприємства. Виходячи з вищенаведеного, структуру інтелектуального капіталу покажемо у вигляді наступного рисунку (див. рис. 1.).

Рис. 1. Вплив нематеріальних активів на формування економічної безпеки підприємства
*Сформовано автором

Удосконалення обліково-інформаційного забезпечення щодо формування окремих елементів інтелектуального капіталу як нематеріальних активів підприємства, сприятиме відображенню в фінансовій звітності більш повної і неупередженої інформації про підприємство та надасть можливість спрогнозувати його розвиток у майбутньому; забезпечити успішну діяльність підприємства у довгостроковій перспективі; показати взаємозв'язок між стратегічними цілями і розвитком персоналу підприємства; сприяти підвищенню кваліфікації персоналу і його відповідальності з метою зростання лояльності покупців; забезпечити ефективне використання знань та навичок персоналу під час ведення бізнесу.

Виходячи з вищенаведеного, розглянемо критерії облікової ідентифікації нематеріальних активів, як складової інтелектуального капіталу у вигляді наступного рисунку (див. табл. 1.).

Узагальнюючи вищенаведене, дамо власне визначення нематеріальним активам підприємства, як частині інтелектуального капіталу, що належним чином ідентифікована, зафіксована і може бути використана з метою отримання прибутку, формування довгострокових конкурентних переваг та підвищення ринкової вартості підприємства.

Критерії облікової ідентифікації нематеріальних активів, як складової інтелектуального капіталу підприємства *

Нематеріальні активи	Форма існування правовідносин	Витратна природа виникнення	Джерело утворення прибутку
ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ: Внески у навчання та професійний розвиток персоналу	Трудові контракти Договори з навчальними закладами	Витрати на навчання та підвищення кваліфікації персоналу Витрати на набір та пошук персоналу	Зниження собівартості одиниці продукції Підвищення якості, зміни вихідних характеристик продукції, що може бути враховано в ціні продукції
СТРУКТУРНИЙ КАПІТАЛ: Винаходи Корисні моделі Промислові зразки Програми забезпечення ЕОМ Банки та бази даних та знань Інноваційні технології Інформаційні ресурси та технології Інфраструктури Літературні, наукові твори, переклади Ноу-хау Право на здійснення діяльності Використання економічних та інших привілеїв	Документи, що встановлюють право інтелектуальної власності (патенти) Документи, що встановлюють майнові права (ліцензії) Документи, що встановлюють право на засоби індивідуалізації юридичної особи (торговельні марки, торговельні знаки) Угоди комерційного партнерства Мережеві угоди щодо реалізації продукції Рекламні договори Договір на виконання технологічних робіт Договір на виконання НДДКР Трудовий договір та службове завдання	Виплати в системі оплати праці та інші витрати, пов'язані з розвитком структурного капіталу підприємства Витрати на виконання технологічних робіт Витрати на виконання НДДКР Витрати, пов'язані з отриманням правовстановлюючих документів на інтелектуальні продукти Витрати, пов'язані з отриманням правовстановлюючих документів на засоби індивідуалізації	У результаті купівлі-продажу прав на об'єкти інтелектуальної власності або ліцензій на їх використання Зниження собівартості одиниці продукції Підвищення якості, зміни вихідних характеристик продукції, що може бути враховано в її ціні При наданні та отриманні пільг (франшизи) при розподілі майнових прав у сфері страхового бізнесу або франчайзингу (наданні прав дії від імені старшого партнера на його умовах, за наданою технологією, допомогою, пільгами)
РИНКОВИЙ КАПІТАЛ: Торгова марка Гудвіл Дистрибуторська мережа Участь у комерційних партнерствах, холдингах Маркетингова стратегія Клієнтська база	Договори з рекламними агенціями Установчі документи партнерств, холдингів Договори зі страховими організаціями	Рекламні витрати Витрати на страхування професійної відповідальності та захист ділової репутації Представницькі витрати Витрати на розробку маркетингової стратегії та клієнтської бази	Компенсація нанесених втрат ділової репутації підприємства (гудвілу) У результаті купівлі-продажу прав на об'єкти інтелектуальної власності або ліцензій на їх використання Зниження собівартості одиниці продукції

*Сформовано автором

Висновки.

Таким чином, удосконалення обліково-інформаційного забезпечення формування та подальшого розвитку інтелектуального капіталу, дає можливість забезпечити контроль за ефективним використанням нематеріальних активів, без яких неможливе ефективне господарювання підприємства та досягнення його економічної безпеки. Не дивлячись на це, облікова теорія і практика продовжують і досі перебувати на позиції неповного відображення в звітності інформації про наявні стратегічні нематеріальні активи сучасних підприємств. З огляду на це, актуальним було розширення підходу до трактування сутності нематеріальних активів, як частини інтелектуального капіталу підприємства за умов динамічності, мінливості та невизначеності зовнішнього середовища.

Сучасна система обліку має враховувати діючі умови господарювання та забезпечувати повне відображення процесів діяльності підприємства по вдосконаленню якісних характеристик продукції, розвитку професійних якостей працівників, створенні інновацій, привабливості потенційних покупців та безперервному підвищенню їх лояльності. Отримавши повну та об'єктивну інформацію про такі процеси, внутрішні та зовнішні користувачі матимуть можливість обґрунтувати яким чином інвестиції в нематеріальні активи впливають на результати діяльності підприємства та інформувати про стратегічні напрями його розвитку. Водночас, належне обліково-інформаційне забезпечення формування та використання інтелектуального капіталу допомагає зрозуміти, яким чином підприємством досягатимуться поставлені цілі; відображаючи у фінансовій звітності інформацію про результати формування та використання інтелектуального капіталу, управлінці доводять користувачам існування у підприємства довгострокової перспективи, тобто повне обліково-інформаційне забезпечення операцій з інтелектуальним капіталом уможливує демонстрацію довгострокового аспекту поточної діяльності.

Удосконалення методики обліку окремих структурних елементів інтелектуального капіталу може бути використане для зосередження уваги на розвитку людських та структурних ресурсів підприємства в довгостроковій перспективі; стає можливим надання повної інформації про витрати на розвиток людського капіталу, що є особливо важливим для тих підприємств, в діяльності яких знання та компетенція персоналу відіграють вирішальне значення та визначають успішність їх діяльності.

Подальше дослідження бачиться доречним направити на удосконалення методики оцінки нематеріальних активів підприємства та особливостям капіталізації витрат діяльності, що пов'язані з нематеріальними активами.

Джерела та література

1. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Т.М. Іванюта, А.О. Заїнчковський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
2. Гапоненко В.Ф. Экономическая безопасность предприятий. Подходы и принципы / В.Ф.Гапоненко, А.Л. Беспалько, А.С. Власков. – М.: Издательство «Ось-89», 2007. – 208 с.
3. Петряева З.Ф. Економічна безпека підприємства як важлива складова сучасного бізнесу / З.Ф. Петряева, О.О. Петряєв // Міжнародний науковий економічний журнал «Бізнес Інформ». – 2013. – № 3. URL: http://businessinform.net/pdf/2013/3_0/259_262.pdf. (дата звернення: 22.04.19).
4. П(С)БО 8 “Нематеріальні активи” із змінами і доповненнями від 25.09.2009 року № 1125.
5. International Accounting Standard 38 (IAS 38). IASB intangible assets; International Document of 01.01.2012. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_050. (дата звернення: 22.04.19).
6. Edvinsson L. Malone M.S. Intellectual Capital. Realizing Your Company's True Value by Finding Its Hidden Brainpower. New York, Harper Business, 1997. – 240 p.
7. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов: Пер. с англ. / А. Смит – М., 1962. – 685с., Becker G. Economic growth, human capital and population growth / G. Becker, K. Murphy, R. Tamura // Journal of Political Economy, Vol. 98, 1990.
8. Климов С.В. Интеллектуальные ресурсы организации. / С.В. Климов–СПб.: ИВЭСЭП, —Знание, 2000. – 168с.

References

1. Ivanyuta T. M. (2009). Ekonomichna bezpeka pidpruemstva [Economic security of the enterprise] [Tekst] : Tutorial. Kiev, 256 s. [in Ukrainian].

2. Haponenko V. F. (2007). Ekonomicheskaya bezopasnost' pretpriyatiy: Podkhodu i principu [Economic security of enterprises: Approaches and principles] [Tekst] : Tutorial. Moscow, 208 s. [in Russian].
3. Petryajeva Z. F. (2013). Ekonomichna bezpeka pidpruemstva yak vazluva skladova suchasnogo biznesy [Economic security of the company as an important component of modern business]/ Biznes inform : nauk. zhurnal. № 3. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://businessinform.net/pdf/2013/3_0/259_262.pdf. [in Ukrainian].
4. P(C)BO 8 «Nematerialni aktuvu» [P(C)BO 8 Intangible assets]. zi zminamy i dopovnennyamy vid 25.09.2009 roku № 1125.5. [in Ukrainian].
5. International Accounting Standard 38 (IAS 38). IASB intangible assets; International Document of 01.01.2012. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_050. [in English].
6. Edvinsson L. Malone M.S. (1997). Intellectual Capital. Realizing Your Company's True Value by Finding Its Hidden Brainpower. New York , Harper Business,– 240 p. [in English].
7. Smith A. (1990). Issledovaniye o prirode i prichinakh bogatstva narodov [Research on the nature and causes of the wealth of nations] : Per. s angl. / A. Smith, Becker G. Economic growth, human capital and population growth : Journal of Political Economy, Moscow. [in Russian].
8. Klimov S.V. (2000). Intellektualnyye resursy organizatsii [Intellectual resources of the organization] : SPb.: IVESEP, —Znaniye, 168 s. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 30.04.2019 р.

УДК 657.1.339.7

Кулинич Мирослава,
кандидат економічних наук, доцент,
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки,
кафедра обліку і аудиту,
м. Луцьк; ORCID ID 0000-0001-9024-2924
e-mail: kulmiros@gmail.net

Жиленко Людмила,
судовий експерт ВТГЕБЗД та ОД,
Волинський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр МВС України;
м. Луцьк; e-mail: Lshylenko724@gmail.com
<https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-02-128-135>

ПОГЛИБЛЕННЯ ЗМІСТУ ОБ'ЄКТІВ І МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Наукова стаття присвячена цифровізації економіки України і її впливу на інформаційну забезпеченість діяльності підприємств. Цифрова економіка є тією моделлю взаємодії всіх учасників економічних процесів, яка заснована на використанні сучасних електронних каналів зв'язку, способів обліку і зберігання інформації, з використанням електронного документообігу, максимальній автоматизації бізнес-процесів усередині підприємства і у взаєминах з контрагентами і державними органами. У системі інформаційного забезпечення соціально-економічних процесів, традиційно значиму роль відіграє бухгалтерський облік з його функціоналом збору, обробки та надання економічної інформації про діяльність господарюючого суб'єкта. Стаття зосереджена на актуальності питання переосмислення ролі і місця бухгалтерського обліку в інформаційній системі, зокрема при переході на цифрову економіку, дослідження зміни його змістовних, методологічних і концептуальних основ під впливом технологічних можливостей цифровізації і вимог до інформаційного контенту.

Ключові слова: цифрова економіка, цифровізація, бізнес-процес, бухгалтерський облік, інформація, користувачі, електронний документообіг, електронна звітність.